

גליון 228

פרשת במדבר – דעת הרב זצ"ל על חשיבות הדגל ועל סמליותו

הרב ארי יצחק שבט – המרכז התיעודי – "בית הרב"

בפרשתנו אנו קוראים על כך שלכל שבט יש דגל עם צבע וסמל מיוחד: "אִישׁ-עַל-דֶּגְלוֹ בְּאֵתֹת לְבַיִת אֲבֹתָם, יִחַנּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"¹ לדעת חז"ל כך המציא עם ישראל את הדגלים לכלל האנושות, ומלכויות העולם הם שהעתיקו את הרעיון מאיתנו.²

זכינו בגנזי "המרכז התיעודי" של "בית הרב" לדרשה מפורטת בת שבעה עמודים (!) בנושא הזה,³ דרשה אותה נשא מרן הרב זצ"ל בטקס הכנסת דגל הגדוד העברי לבית הכנסת ה'חורבה'⁴. להלן סיכום הרעיונות העיקריים בדרשת הרב ובתפילתו, אותה חיבר למעמד המיוחד הזה:

1. דגל לאומי ודגל צבאי אינם זרים **למקורות ישראל**.
2. לדעת הרב, הדגל ממלא את הלב הערצה, כבוד וחיבה, ושיש בכך **"קוי קדושה"**.
3. הדגל מסמל את **תהליך הגאולה** שאנו בעיצומו.
4. הרב ראה בדגל **כמסמל את השאיפה הלאומית** ואת הייחוד הלאומי שלנו, ואלו כמובן קשורים להיותנו 'ממלכת כוהנים וגוי קדוש'⁵, מקבלי התורה.
5. הרב ראה **ערך נצחי (!) בנאמנות לדגל ("אנו נאמנים נצח לדגלה !")** ולרעיון הגלום בו - ההכרה שיש בישראל נשמה לאומית קדושה ומיוחדת.
6. קיימת חשיבות ומשמעות גם **לדגלי אומות העולם**. השלום הנצחי העולמי בנוי על **הוקרת המיוחד** שבכל דגל ושכל לאום, וכל שכן בדגל הישראלי, **כסמל לעם סגולה**.
7. הדגל מסמל את **פלא קיבוץ הגלויות** שאנו חוזים בראשיתו בעינינו.
8. הדגל - **סמל כיבוש ארץ ישראל**, וביטוי לשייכות של ארץ ישראל לעם ישראל.
9. הדגל מזכיר את הקדושים **שמסרו נפשם** במלחמה נגד האויב.
10. הדגל מסמל את **גבורת ד'** בתשועת ישראל.
11. הדגל מסמל את **גבורת צבאות ישראל**.

ברור הדבר כי כל מה שנאמר לגבי 'דגל הגדוד' נכון ביתר שאת לגבי **דגל המדינה של היום**.⁶ מרן הרב ציין שיש ערך לדגלים לאומיים וכל שכן לדגל ישראל, כדברי המדרש בתיאור מעמד הר סיני, ומהשאיפה המוזכרת לשימוש בדגלים הלאומיים בעת שלום.

¹ ספר במדבר פרק ב, ב.
² במדבר רבה פרשה ב, ז, "באותות", סימנין היו לכל משיא ונשיא מפה וצבע על כל מפה ומפה כצבע של אבנים טובות שהיו על לבו של אהרן, מהם למדה המלכות (י"ג: המלכויות) להיות עושין מפה וצבע [...]. ראו בן אבנו אודם ומפה שלו צבע אדום ומצוייר עליו דודאים... יהודה נפך וצבע מפה שלו דמותו כמין שמים ומצוייר אריה.

³ בתיק א/429/6. "בית הרב" הוציא לאור כחלק מספר, א' שבט, להרים את הדגל- דגל ישראל והדיבור בעברית במקורות היהדות, הוצאת "בית הרב", ירושלים תשע"ד, 326 עמ'.

⁴ ביום ל' בכסלו תרפ"ו.

⁵ ספר שמות פרק יט, ו.

⁶ יציין שכולם: היהודים, הערבים, האנגלים וכן עיתונות התקופה (כולל ציורים משוערים!) התייחסו לכך שכביכול מדובר בדגל הלאומי של עם ישראל, למרות שהתברר שהדגל של הגדוד העברי היה שונה מדגל הכחול-לבן הרגיל. כמו כן ידע הרב היטב שקיימות בעיות דתיות בקיום המצוות בגדוד, ראו אגרות הראיה ג, עמ' קל-קלז, ו-קמא, ובכל זאת הדבר לא העיב על התלהבותו להם ולדגלם ולמה שהם מסמלים.